

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fieca una data pe septimana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sau 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prenumera la postalo c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari sau mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 14.

Brasiovu, 20. Februaru 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Concederea preinalta a Congresului Natu- nei Romane din Ardealu.

Sa b i i u 13/25. Astadi au primitu Esc. Sa Dn. Episcopu Baronu de Siagun'a urmatorea insciintiare dela in. gubernu alu Tieri din 20. Februaru:

In urmarea solicitarei colective a Escelentiei Tale cu Archiepiscopulu greco-catolicu din Blasiu, ce s'au asternutu presidiulu guberniale in 2. Dec., si in urmarea comitivei guberniulu regescu catra loculu celu mai inaltu din 31. Dec. Nr. 31,172, Maiestatea Sa cesaro-regesca s'au induratu a concede prin preinalta a resolutiune din 17. a l. curente, ca Esc. Ta, si Esc. Sa Archiepiscopulu greco-catolicu din Blasiu, ca Presiedintii Conferintiei nationale romane tienute la a. 1861 la lun'a lui Jan., se puteti conchiema catu mai curendu in acelasi orasiu 120-150 dintre individiu mai insemnati ai natuinei romane din acestu mare Principatu la o conferintia continuativa, unde acea resolutiune preinalta a Maiestatei Sale cesaro-regesci din 18. Oct. a. tr., prin carea placerea preindurata, ce au urmatu la descoperirile omagiale asternute din conferintia de mai nainte a acestei natiumi, serbatoresce se se publice, si se se tractedie despre o adresa de multumire, ce va cuprinde credintia cea neclatita a natuinei romane din acestu Mare Principatu, si sentimentele ei armonice cu intentiunile preindurate ale Maiestatei Sale cesaro-regesci. — Alegerea persóneloru conchiemande, si prefigerea timpului de adunare, precumu si o astufeliu de conducere a consultariloru, ca acele se decurga cu seriozitate si demnitate corespundietore problemei conferintiei, se concrede Esc. Tale si Esc. Sale Archiepiscopulu greco-catolicu din Blasiu Alesandru Sterc'a Siuluti, ca celoru doi Archipastori, si respective Presiedinti.

Care in urm'a descoperirii apriate din acea preindurata resolutiune se aduce la cunoscentia Esc. Tale cu acea insemnare, ca este prea de doritu, ca conferintia, in catu numai va fi cu putintia, se duredie catu mai scurtu, ca nu cumva prin mai indelung'a absentare a amplotiloru, carii se voru conchiema, se sutere servitiulu publicu vreo intardiare.

Din „Schematismulu“ Ardealului.

Urmare din Nru tr.

Tribunale multe, amplotiati multi, eara sporiu puçinu in portarea trebiloru! Pentruce?

Pentrucã tier'a nôstra e fôrte reu impartita, pentrucã trebile séu atacerile functionariloru inca sunt reu impartite, eara ómeni de specialitate nu avemu inca de ajunsu (adica judecatori, administratori politici, financiari s. a.)

Cele ciuci cetati asiã numite regesci libere, adica: Clusiu, Alba-Julia, M.-Osiorheiu, Elisabetopole si Uiór'a, apoi asiã numitele orasie nobilitare: Turd'a, Aiudu si Deesiu, — mai incolo orasiele privilegiate: Kézdi-Osiotheiu, Ocna-Sibiului, Abrudulu, Huedinulu, S.-S. Giorgiu, Csik-Szereda, Beretzk, Sz.-Udvarhely, Hatiegu, Sicu, Cojocna, Illyefalva, Zilah (Zâlau), si satulu pri-

vilegiatu Oláhfalu — au in chiaru magistratele loru totu atatea tribunale independinte!

Apoi in susu numitele locuri, dintre care nici unulu nu are mai multu decatu dela doua pana la siése mii suffete, magistratele loru dela 1861 incóce au se judece de vieti'a si mórtea, de averea si onórea concetatiiloru statulu dupa legile si procedurile austriace. Se pare inse ca comuneloru respeptive le pasa puçinu, déca membrii acelor magistratate sunt capaci de functiunile loru, déca ei sunt petrunsi de insemnatatea chiamarii loru. Tocma din contra, loru le lipsesce cu totulu o asemenea destoinicia. Ei potu fi altumintrea ómeni invatiati, tocma si onesti, inse legile si formele austriace nu leau invatiatu si nu leau practicatu, prin urmare nici ca se pricepu a lucrã si a judecã dupa aceleasi. De aici vine, cumca pusetiunea celoru ce si cauta in acele comunitati dreptulu prin canalulu judecatorescu este mai de compatimitu decatu oriunde airea in tiéra. Ei, dara cetatienu de statu platesce pe judecatori, si tóta administratiunea dreptatii prin tacesele mari si grele de timbru, cum si prin multe alte taces. Deci ar fi cu dreptulu, ca pentru catu platesce elu, se i se si faca dreptate buna si curênda. Este inse lucru de desperatu, déca pre lenga atatea spese grele pertractarile se intindu asiã indelungatu, eara apoi dupa ce ai platitu timbrulu celu scumpu pentru protocolu si deliberatu, dupace un'a din partile prigonitore a mai luat si apelatiune earasi scumpa, cata ca tribunalele apelative sunt constrinse a cassã si nulificã din nou tôte pertractarile, din cauza ca la aceleasi nu se observara séu legile séu formele proceduri austriace. Acum perderea de timpu si de timbru se incepe din nou, si asiã spesele judecatii adesea crescu departe preste obieptulu valórii de cërta.*)

Deregatoriile administrative inca se inmultira dela 1861 in aceeasi proportiune; ticalós'a impartiela vechia se restaurã prin 8 comitate unguresci, 5 scaune secuiesci, 2 districte romanesci, 11 scaune si districte sasesci, eara alaturea cu acestea magistratele asiã numiteloru 5 cetati libere, ale celoru trei orasie nobilitare, ale celoru 11 orasiele si a satulu privilegiatu Oláhfalu. In urma Comitatele, Districtele si Scaunele se subimpartira earasi in 103 subadministratiuni in 8 comitate, 15 subjudi regesci in 5 scaune secuiesci, eara sub conducerea celora, inca 40 dulái**) si 12 judi de cercu (Szolgabiró) in districtele romanesci. Prin urmare deregatoriile cele mai de josu politice sunt 155 cá de instantia prima in tienaturile numite unguresci, secuiesci, romanesci, eara intre sasi si in orasiele pri-

*) Este adevératu, cumca mai alesu dela 1854 pana la 1861 judecatile in Ardealu curgeau mai iute decatu oricandu altadata; aceleasi inse si in acelu periodu erã relative fôrte scumpe. Noi toti amu vediutu si pe atunci esemple prea multe, in care spesele procesulu judecatorescu erã multu mai mari decatu fusese valórea obieptulu de cërta, incatu celu care castigase procesulu erã constrinsu ca in locu se traga vreunu foloau, se mai platésca pe deasupra. Mai in scurtu, cá Ddiu se apere pre totu omulu de omenie cá se nu se incurce cu nimini in procesu de judecata.

**) Duló — inspectoru séu subcarmitoru. Titula prea caracteristica! —

vilegiate cu totul 31. Asiá astadî in Ardealu socotitu fara cele 4 tienuturi (partes adnexae) rupte la Ungari'a — in loculu celor 79 c. r. preturi din asiá numitele dîlele nemtilor si cechilor sunt 181 oficiolate sêu deregatorii de prim'a instantia. Cine se nu'si puna aici si fara voi'a sa intre-barea: déca cu 181 instantie prime merge administratiunea, mai bine sêu mai reu, mai usioratóre sêu mai ingreunatóre pentru poporu? (Va urma)

Brasiovu, 2. Martiu n. (Sciri patriotice.) „Korunk“ dupa sciri primite din Vien'a scria, ca in scurtu se voru conchiamá comitetele sêu comisiunile comitatense din Ardealu in care cauza din partea cancelariei de curte au si sositu directive catra reg. guvern. Se facu pregatiri si la fipsarea ordinii pentru alegerea deputatilor pentru dieta; inse proiectele privitorie la acésta, pre care le cerù cancelari'a dela gubernu, inca n'au sositu la Vien'a, dupa cum scrie corespondintele lui „Lloyd“ dela Vien'a, care adauge, ca cancelari'a de curte nu va mai asteptá multu dupa acestea proiecte, ci va ordiná si fora ele celea de facutu in caus'a acésta, se pare, ca unu feliu de antitesa dominédia si acumu intre guvern si cancelaria.

Intr'aceea simtimu, ca s'au si provocatu membrii fosti pre la comisiunile comitatense, déca mai vréu a remané cá membrii de comitetu ori ba, si de es. si in comitatulu Hunidórei, cu tóte ca o parte din comitetu isi dedese la prim'a adunare dechiaratiunea, ca comitetulu infintiatu dupa instructiunea nóua nu è legiuitu, ear' ceealalta parte, ca nu è compusu spre multumirea loru pre bas'a egalei indreptatiri; totusi se speréza, ca camu pre la inceputulu lui Martiu se voru readuná la cónsultari linistite dupa instructiunile tramise din susu. Romanii se afla cá pretutindenea si aici in minoritate, cu tóte acestea ei au primitu instructiunile si s'au supusu datorintiei a lucrá in intielesulu loru, rezervandusi, cum au a face in casu de asia, singuru numai a se rugá la Maiestate, pentrucá punctele celea prejuditióse unei mai drepte representari a romaniloru dupa sarcinile ce le pórtá, se se indure a le schimbá in favórea latírei basei de reprezentare pentru romani si la aceste petitiuni asternute din mai multe comitate astépta acumu si ei respunsu induratoriu, ear' pana atunci voru a lucrá dupa instructiuni. —

— Cu Nr. 1386/1863 publica magistratulu localu de aici, cumca tóte partitele au asi da chartiele sale la agentiele c. r. consulari totu numai in limb'a nemtiésca, ba chiaru si documentele alaturale se fia germanesce sêu compuse sêu traduse. Acésta se demanda prin decretulu r. gubernu din 20. Jan. 1863 Nr. 1975.

— Legea pentru modificarile timbrale se afla la magistratu, de unde se póte primi orcandu, cá indreptariu in cause timbrale.

— Deputatiunea agronomica dela Clusiu se re'ntórse dela Vien'a, unde remase numai conducatoriulu ei, contele Mikó, care au cerutu audientia privata dela Maiestate. — „Bresl. Z.“ scria despre pásulu acestei deputatiuni, cumca Mikó doriea a mai insinúá in cuventarea s'a catra imperatulu, afara de caus'a calei de feru, inca si urmatóriele: 1) cumca de diet'a Ardealului nu mai è nimicu, fiinduca Ardealulu se tiene acumu de Ungari'a; 2) ca de senatulu imperialu inca nu è nimicu, pentruca Ardealulu nu va tramite la elu neci-odata; 3) cumca imperatulu garanti'a intereselor pentru drumulu de feru proiectatu se binevoiésca dara a o dá numai din plenitatea puterei sale suverane.

Decretarea consiliului ministerialu in caus'a acésta inse fí, cá la acésta adresare se se dee urmatoriulu respunsu contelui Mikó: 1. Ca de uniunea transilvano magiara nu e nemicá si ca pregatirile pentru escrierea alegeriloru dietale transilvane sunt finite, fiinduca Mai. Sa cu politic'a cont. Nádasdy la care deputatiunea in momentulultimu erá se se improtivésca, è pe deplinu intielésa; 2. ca Ardealulu si Ungari'a áu asi imputá numai siesi, déca voru remané fara constitutiune, pana candu voru persistá a remané retrasi dela senatulu imperialu; 3. ca dorit'a garantia a intereselor singuru numai senatulu imperialu in intregitatea s'a o póte dá. — De aci se póte espicá totulu cu pásulu deputatiunei agronomice. —

— „R e s p u n s u l u p r é n a l t u la representatiunea comit. Solnoculu interioru.“ Dupa cumu afla „Coresp. gen.“ din Vien'a, cuprinde intre altele, ca provisoriuulu acéstá è ne'ncungiurabilu si numai dela coróna putù dupa dreptu purcede. Spre a face posibila reactivarea jurisdictiunei tieriei si pre clasele de poporu, care pana la 1848 erá eschise, a le face in

facta partasie de drepturile politice, au binevoitu Mai. Sa a sanționá o norma provisorica despre ordinea municipala pe lenga desfiintierea instructiunei de mai nainte. Mai. Sa nu póte aplacidá rogarea comitetului comitatului Solnocu privitoria la luarea indereptu a constitutiunei municipale provisorie. — Comisiunei se se facu cunoscutu, ca Mai. Sa a insarcinatu cancelari'a transilvana, cá se se apuce fara amanare de lucrarile pregatitóre spre introducerea cartiloru funduarie, si se sustérna opiniunea in privinti'a latírei culturai de tabacu in Ardealu. Ce privesce la dieta, apoi uniunea Ardealului cu Ungari'a e a se considerá de nerealisabila, pana candu interesele natiuniloru locuitoriloru nemagiari din Ardealu se mai afla amenintiate prin o pretensiune cá acésta, si pana candu nu se va dá garantia de adiunsu si intereselor si pretensiuniloru imperiului intregu. Viu'a dorintia a Mai. Sale imperatoriului este, catu mai curunda conchiamare a dietei transilvane, spre a multumi tóte popórele de acolo si spre a pune in ordine reportulu Ardealului catra monarchi'a intréga, pentru care dupa mandate repetíte ale imperatului, pregatirile de lipsa se afla in curgere.

AUSTRIA. Vien'a 26. Febr. Astadî se serbá dîu'a aniversaria a constitutiunei imperiale mai antaiu in biseri'a S. Stefanu, care erá pomposu iluminata si la care se aflau de fačia Archiducii: Franz Carl, Ludwig, Victoru, Rainer, Albrecht, Wilhelm, principele Lichtenstein, ministrii, marsiali si alte multe auctoritati; asemenea si prin bisericile suburbiiloru. Ear' la 4 óre se tienù o dinea in sala publica, la care luara parte toti ministrii si cancelarii, si unde se redicara toaste pentru capetele incoronate, pentru constitutiune si unitatea imperiului scl.

Insurectiunea Polóna.

Pe candu „W. Z.“ scria din Varsivi'a 25. Febr. cumca trupele ruse au batutu pe insurgentii de suptu Mieroslawski eara acesta ar fi fugitu in Prusi'a, de unde re'ntorcunduse insurgentii au fostu ear mai de multe ori rebatutu si gonitu 8 óre; diurnalulu „Bresl. Z.“ díce, ca acestu Mieroslawky n'a trecut in Prusi'a, ci remase in guvernmentulu Kalisch unde s'au batutu cu rusii; ear' Langievicz trecundu Vistul'a se afla in Lublinu cu multi ostasi. „Schles. Z.“ repórta dia Katovitz 27. Febr., ca la Kuttno s'au luptatu insurgentii cu rusii 8 óre, pana ce in urma rusii fura siliti a se retrage la graniti'a Prusiana.

Tarnowitz 26. Febr. Pe la amiédiu sosirá aici suptu scutire de husari prusienesci, totu personalulu deregatoriloru rusesci, cassele, munitiunea si tóte averile din Nisdara si primira ordine dela rusi se tréca in Prusi'a, fiinduca insurgentii se apropia. Va se díca, ca insurgentii inca nusu slabiti, ci se totu mai intarescu pe dí ce merge cu concurgerile ce le primescu.

Chronica din afara.

In ITALIA se au facut Meetinguri in favórea poloniloru si s'au facutu colecte pentru ajutória la nenorociti. O legiune polóna se se pona pe picioru, care se debarce la Litaunia prin marea baltica

— In Milanu s'a formatu unu comitetu spre a aduná ajutóre pentru poloni, si pentru polonii si magiarii cei emigranti, dintre cari o parte se afla in Poloni'a, eara alta acuma merge acolo; toti oficiarii din fostulu legionu magiaru s'au dusu la Poloni'a. Cont. Bethlen fostu colonelu insurgentu magiaru, a primitu dela guvernulu provisoriu alu Poloniei decretulu de generalu de cavaleria, Irányi patentu de colonelu si va comandá in Lithauni'a, Molnár f. adiutantu lui Görgey s'a dusu la Poloni'a cu 70 magiari, cont. Dombrowsky f. maioru la unguri inca a venitu la Poloni'a din Itali'a precumu si alti 6 conti poloni toti f oficiari stabali in armat'a magiara se voru fi aflandu acumu in Poloni'a, eara Czai-kowsky (Said-Pasia) insufla frica, ca va corumpe casacii din Ukrain'a, fiinduca fusese comandantu la unu corpu de casaci turcesci si 'i amenintia.

FRANCIA. Min. de esterne tramise una nota la Berlin, in care recomanda ministr. Bismark se nu vateme principiulu neintrevenitiunei; alta la cabinetulu Angliei invitandulu la cuntielegere despre atitud'a ce voru a urma fačia cu posibilele urmari ale conventiunei nordice, si a 3-a nota la atasiatulu solu din Vien'a, in care gratuléza Austriei pentru puseitiunea observata invitanduo la aliantia cu puterile apusene.

ANGLIA iute respunse, ca cabinetulu ei se bucura a poté colucra la scopulu desemnatu de cabinetulu Tuileriloru. Acestea sciri le aduce „Europe“, diurnalulu francu, ce éssa in

Francfurtu, alu carui redactoru Ganescu romanu din Principate reprezenta si interesele natiunei romane in sferile cele inalte ale orizontului politicu.

GERMANIA se afla totu in vechiulu seu antagonismu, ear' Prusi'a mai are si aceea nevoia, ca camer'a deputatoru s'a dechiaratu ear' in contra politicei guberniului fačia cu caus'a polóna; ea condamna conventiunea cu Rusi'a si stradarea insurgentiloru la rusi. In 27. respunse Bismark min., la provocarile interpelatiei in camera, ca arangementulu facutu cu Rusi'a numai oatu apera pe Prusi'a de intrarea trupeloru rusesci si adauge: la provocare se va desface camer'a, tiér'a se invetia a cunósce camer'a; ear in 28/2. se primi motiunea in favórea poloniloru cu 246 in contra la 57 voturi. Ce va urma de aici, vomu vedé.

— Ear' o invingere a insurgentiloru la Malagosz, unde Langievicz batú si alungá pe rusi dupa o lupta de 5 óre, dupa „Csas“ dupa „W. Z.“ au batutu rusii pe insurgenti in vreo 4 locuri.

Mirowski dede prochiamatiune, ca e insarcinatu de gub. provisoriu polonu cu suprem'a comanda a armatiloru insurgenti, cari strabatura si in Litauni'a.

Telegramele Gazetei.

Bucuresci, 28. Febr. Eri urmá unu pasu colectivu alu consuliloru la principele, casiunatu prin scandalós'a atituda a unei partite a camerei, care atestá viile simpatie ale poteriloru pentru Principele Domnitoriu Alesandru Joan. Votarea dupa paragrafi a contraproiectului celoru 32 se terminá. Proportiunea voturiloru de 5 dile e 42—46 pentru si 9—12 voturi in contra contraproiectului, ear' 46 pana la 48 se cam totu abtienura.

Bucuresci, 2. Marti 4 óre, sositu la 4 óre 10'. Adi votá camer'a la olalta totu contra proiectulu. 52 voturi pentru, 6 contra, 50 abtienuti dela votare, cari espusera prin dechiaratiune de pe tribuna, canu vreau neci de cumu a concurge la una adresa, care pune in discussiune pe Principele alesu de tiéra, drepturile sale, institutiunile, tractatele, si care contine pasage, care sunt in stare a produce indoieála despre intieptiunea romaniloru si simtiementele loru de recunoscintia catra poterile garante.

Adunarea nationala in Romani'a.

Siedintia din 5. Fauru 1863.

(Urmare din Nru tr.)

Dn. Costaforu. Pentru ce subscriitorii amendamentului n'au vorbitu inse de jurisdictiunea consularia? De ce n'a vorbitu despre cestiunea monastiriloru inchinate? Nu intielegu. Acést'a este „de la haute politique“, care nu intra in capulu meu. (Aplause). Le ceru explicatiuni, pe care asiu fi norocitu de mi-le ar dá. Dloru; amu multe inca de dísu, asi puté stá 3 dile la acést'a tribuna.

Mai multi. Poti stá si 4 si 5.

Dn. Costaforu. — Suntemu incredintiati ca amendamentulu acest'a este contrariu conventiunii si minoritatea face prin acést'a nnu actu, cu caracteriu de doleantia. Si candu tiér'a ar veni aci se ne privésca, tieranii, cetatianii, impiegatii, militarii, n'aru intielege limbagiulu acest'a. Ei n'au vediotu nici odata fericirea in schimbarea guverneloru, ci numai in stabilitate, in ordinare, in organizare. Nu estè destulu a dá voturi, ci trebue a le realisá, a le preface in fapte. De acést'a are nevoia tiér'a. Tiér'a, domniloru. este mai bine ceva, de 4 ani inca, decatu in trecutu; toti au sustienutu acést'a. Justiti'a, administratiunea mergu mai bine si finaçiele tieriei a-seme mai bine (rísuri). Aduceti-ve aminte de doleanti'a contr'a lui Alesandru Voda Ghic'a, de acusarile aruncate contr'a lui Stirbeiu de catra toti acei ce se díceau amicii sei. N'a fostu guvernulu care se nu fia acusatulu pentru desordine in finaçie. Se ve spuiu eu inse de ce mergu reu finaçiele. Dn. Dim. Ghic'a a uitatu c'a facutu imprumuturi ce trebuia se se platésca d'acumu unu anu. Dn. Barbu Catargiu asemene a facutu unu imprumutu de 7 milióné, si aceste deficite au cadiatu asupr'a ministeriului actualu, care au avutu se le platésca. Eata pentru ce n'au fostu bani. — B. Catargiu atacá pe ministeriulu Stef. Golescu care declará ca program'a s'a este conventiunea si care erá susutienutu de amicii sei politici. Drépt'a erá atunci acusatulu ca voiesce principe strainu, atunci s'a facutu adunarea din campulu Filaretului, petitiunea din 11. Juniu, care s'a subscrisu in tóta tiér'a. Drépt'a escitata a acusatulu ministeriulu scl.

Dupa acést'a ié cuventulu Dn. Gr. Sturdza, spre a protestá contr'a díseloru Dlui Costaforu; apoi Dn. Vasescu, care protestandu contr'a ministeriului, pentru c'a acusatulu camer'a de conspiratiuni, si altele, nu se invoiesce totusi cu amendamentulu.

Vorbesce apoi si Dim. Ghic'a susutienendu amendamentulu. Dn. Boierescu ilu combatú, mai pe aceleasi temeieri cá Dn. Costaforu. Dn. Rucarianu asemenea ié cuventulu contr'a. Dn. J. Ghic'a ié cuventulu pentru amendamentulu, si demustrea ca elu nu e de locu esitu din usurile constitutionalu, caci adunarea are dreptulu a aretá tronului plangerile si trebuintiele tieriei.

D. Panu. Voiu respunde anteiu la imputarile ce mi s'au facutu; Dn. Vasescu a dísu ca se aflá cu mine in sectiune candu amu cerutu proieptulu de constitutiune elaborata de comisiunea centrala. In acea sectiune erau si alti onorabili membrii, intre cari si prin. Gr. Sturdza, desbaterea erá asupr'a proieptului despre reform'a legii electorale, si eu amu propusu cá se se céra constitutiunea. Venindu la ministeriu mi-amu adusu aminte de cea-ce amu facutu in sectiune — caci totudéun'a mi aducu aminte de tóte cuvintele si de tóte faptele mele — siamu tramisu acea constitutiune, dupa protocólele comisiunii centrale. N'amu pututu se facu altmintre, caci n'amu gasitu in birourile ministeriului de catu numai aceste protocóle; éca adres'a cu care le amu tramisu, indicandu se se caute, in catu privesce constitutiunea, dela Nr. 35 si nainte.

Mergu acumu mai departe. Onor. Dn. Costaforu, binevoindu a s'ocupá de mine, a dísu ca nici macaru unirea n'am facutu-o. Dar, domniloru, n'amu facutu unirea si permitetími se v'aratu impregiarile.

La 21. Aprile 1861, amu fostu chiamatu de Mari'a Sa Domnitoriulu la Bucuresci, cá se ne intielegemu ca ce trebui'a se se faca a dóu'a dí de unire, caci unirea nu mai erá atunci de catu o cestiune de cateva dile. Sosindu aci amu priimitu mai multu de 2000 de carti de visite pe care erá scrisu ca unirea se se faca de catra tiéra, éra nu se s'astepte dela strainu. Acestu strigatu alu patriotismului romanu aflá unu mare resunetu in anima mea, caci eu n'amu intielesu nici odata, ca o natiune trebue se si astepte consolidarea s'a dela straini si autoisarea d'a-si exercitá drepturile sale de autonomia si de suveranitate. A trebuitu inse a-mi inadusi anim'a si se me supunu la consideratiuni díse politice. Amu asteptatu dara in Bucuresci, pana la mediulu lui Aprile, sperandu ca unirea se va proclamá. Candu m'amu intorsu la Jasi amu aflatu ca erá depusa de on. Dn. Lascaru Catargiu, inoa dela 15. ale lunii, o interpelare, asupra carii-a s'a dísu ca m'asi fi temutu d'a respunde. Eaca acea interpelare.

Aci da citire acelei interpelari, in care se vorbesce despre memorandumulu datu la Constantinopole, si se intréba de lucrarile ce va fi facutu guvernulu in privinti'a drepturiloru tieriei si voturiloru divanuriloru ad-hoc. D. Panu apoi urmédia:

Memorandumulu cine l'a facutu si cine l'a tramisu? Eu l'amu cititu in diurnalele straine mai nainte de a fi ministru. Nu am nevoia se me aparu in acést'a, ci dícu, ca tramiterea memoarului la Pórta este o calcare veghiata a autonomiei nóstre. M'amu intorsu la Jasi pe la 18. Aprile si sesiunea strordinaria a adunarii s'a sevirsitu la 22. Aprile.

Domniloru! Pe candu on. Dn. Lascaru Catargiu, cuprinsu d'o preocupatiune patriotica, facea interpelarea ce v'amu aretatulu mai susu; pe candu eu eramu acusatulu cá calcatoriu juramintelor ce facusemu in anim'a mea pentru realisarea unirii; pe candu diurnalele inadinsu improvizate me navaliau cu sarcasmele si cu loviturile loru amare, eu suferindu aduncu pentru atat'a nedreptate faceamu urmatóriele lucrari.

Dati-mi voia se ve infaciosiediu unu fragmentu dintr'o scrisóre adresata Inalt Sale (óre care sgomote in centru.)

Dn. Panu da citire unei epistole a sa catra Domnitoriu, prin care insiste, cá Unirea se se faca in tiéra, susutienendu credinti'a sa nationala prin dovedí istorice si politice, intre cari procederea Italiei in contra tractatului dela Villafranca, si-apoi díce:

— Eaca dara, Domniloru cumu am intielesu eu Unirea. Ve voiu citi acumu o alta epistola adresata, totu M. Sale, candu m'am inscintiatu ca conferintiele urméza a se intruni ia Constantinopole, caci eu totu staruiamu a sperá ca Unirea erá se se faca in tiéra.

(In acést'a epistola Dn. Panu susutiene din nou Unirea facuta in tiéra, si drepturile tieriei, si arata ca nici o putere n'are nici dreptulu nici putinti'a a se amestecá in lucrarile nóstre din intru, candu ne va vedé ca ne cunóschemu drepturile si datoriele, ca scimu se facemu se ni se respecte, si

merge pana dice ca „garant'a noastră de autonomia si de merge spre o deplina emancipare, este recunoscerea colectiva a drepturilor noastre de oatra puterile celor mari, ou escluderea ori carui amestec in trebile noastre in profitulu vr'unei din ele: d'aceea a este de neaparatu cá Turci'a se fia departata de ori ce pretensiuni ar puté redicá la conferintie.

Dn. Panu apoi urméza:

Eaca Domniloru, ca eramu gelosu de drepturile tiei si esclamamu cá se nu fia calcate. (Aplause.)

Murmure de 4, 5. — Dn. Krakte, dice ca se pune in discusiune o persóna inviolabila, Dn. Costaforu si Vernescu susutienu dicundu ca oratorele nu este in cestiune. Dn. presiedinte restabilesce liniscea dicundu ca D. Costaforu candu a fostu la tribuna a vorbitu de tóte si chiaru de judecati de la curtea de Casatiune si i s'a lasatu libertatea deplina. Se faca asemene si Dloru.

Dn. Panu reluandu cuventulu dice:

Cumu? Me atacati si credeti ca me veti opri d'ame a-perá? O! Domniloru, ve insielati!

Eaca acumu o epistola ce mi-a tramisu din Bucuresci agintele nostru dela Constantinopole.

Dn. Panu da citire acestei epistole prin care Dn. Negri ii spune, ca conferintiele s'aduna la Constantinopole si 'ndémna pe Dn. Panu presiedinte alu consiliului a mai pacientá pucinu, spre a vedé „implinita solutiunea atatu de dorita pentru noi, a marei cestiuni a unirii.“ La care Dn. Panu ii raspunde „c'avea trebuintia d'aceea lucire de sperantia spre ai radicá moralulu. Dice ca nu scia ce instinctu l'a facutu totudéun'a a crede, ca unirea trebuie se se faca de catra noi si ca nimicu nu-i póte redicá convingerea ca pericolulu este dela unirea promisa diu afara.

Amu avutu dice in sfirsitu in acea epistola, coragiulu rabdarii si-alu nemiscarii, fiindu ca n'amu pututu incetá unu minutu a vedé si-a crede, ca intr'unu modu séu intr'altulu solutiunea se va impune cumu se impune o solutiune de ordine morale séu fisica, si ca nu putea fi o ratacire prin putintia decatu numai asupra epoei, in care actiunea se se faca. Eaca cuventulu care m'a facutu a afruntá raspunderea ce a-pasa ministeriulu actuale si care singura póte acoperi, naintea camereloru si-a tiei, evenemintulu celu mare in vederea carui-a numai amu remasu la putere, nu pentru a administrá ci pentru a mantiené ordinea si liniscea, intr'unun momentu de aspra incercare pentru tíera si pentru credinti'a ei intr'o santa dogma politica.

Am si alte documente, Domniloru, urméza Panu, multu mai interesante, care imi servu de justificare la fiacare actu alu minist. meu. Daca voiti eu priimescu cu bucuria o dí in care se viu la acésta tribuna, cá se dau sém'a. Nu am pre-tentiunea d'a fi infalibile, ba, inca póte suntu pré gresitu c'am fostu d'o prea mare buna credintia. Intrandu in ministeriu am fostu preocupatu d'o singura numai cugetare, realisarea unirii. Acestei idei am sacrificatu totulu. M'amu silitu inse a mantiené liniscea si ordinea legale. Am statornicitu armoni'a si bun'a intielegere intre proprietari si satzani, am statornicitu libertatea Presei, pentru c'amu privit'o cá singurulu puternicu iustrumentu cá se desvolte si se intemeiéza regimulu constitutionale in tíera. Amu respectatu libertatea individuala, amu respectatu libertatea coleptivitatoru, lasandu se se faca cele mai mari intruniri, pentru ca dreptulu intrunirii, cu dreptulu petitiunii si cu libertatea Presei, sunt elementele inerinti si datatorie de viatia ale regimelui constitutionale (Aplause.)

Acumu, Domniloru, v'amu aretatu purtarea mea, otariti far'a mai asteptá acturile ce pastrezu pentru justificare; diceti ca Panu a gresitu si eu priimescu, caci, ce este numele meu, in cumpan'a unde se otaresce sórtea tiei intrege! (Apl.) Dá! se péra acestu nume, numai tíer'a mea se fia mantuita! Vedeti ca priimim orice raspundere, numai intrunitiva, cá se scapamu de reulu ce ne róde, caci esistinti'a acestei adunari se periclitata, ci se dícu, esistinti'a tiei intrege este in perielu.

Acumu trecu la discusiunea generala.

(Va urma.)

Nr. 1103/1862 pr.

Publicatiune.

Dein partea comisiunei de cura a apelor minerale dein Borszék, in fiintiata pe temeliulu inaltei ordinatiuni a inaltului gubernu regescu trans. dein 30. Aprile 1862 Nru 8492 — se aduce prein acésta la publica cunoscentia, cumuca s'a facutu de mai nainte aceea neplacuta observatiune,

ca mai multi ómeni, cari facu negutiatoria cu ape minerale (Borviz) — s'au intemplatu de siau implutu glajile loru cu Borviz de pre alte locuri — si la sigilarea acelora au sciutu imita modulu pana acumu obiciniutu cu foliuti'a de plumbu (Staneolu), care apoi esportandulu la locurile de vendiare — l'au si vendutu subtu numele de Borszék.

De vreme ce astufeliu de negutiatoria nu numai ca fórtie insiéla pe cumperatori cu aceste ape in chipulu susu numitu manipulate, care in scurtu timpu perdiendusi tótu specialitatea minerala ce au avut'o, se pre-facu in cea mai simpla si puturósa apa; — dar' totu deodata stricá si degradéza renumele apei minerale alu fontanei principale dein Borszék, care pentru eminentele ei cualitati, este recunoscuta in tóta Europ'a.

Comisiunea de cura afla dara de lipsa spre delaturarea acestoru abuzuri, mesurile cuviincióse, facunduse atenti, si deregatoriile administrative in gradulu celu mai naltu — cá se privighieze si se staruiesca a se pune stavila acestorufeliu de insielatiuni — cu totuadinsulu.

In privinti'a acésta prein cointielegere cu arendatorele David Mandl s'a otaritu, ca glajile, ce se voru implé in Borszék cu apa minerala in a. acesta, precumu si in viitorime, se nu se mai sigileze dupa modulu si obiceulu de mai 'nainte; cu foliuti'a de plumbu (Staneolu), ci in locul acéstaia — se se intrebuintieze la sigilarea glajiloru Capacuri de plumbu (Kapsel.)

Acestu sigilu va cuprinde in sine numirea „Borszék“ — numele arendatorelui „David Mandl“ precumu si numerulu anului de implere, dar' inse cu acea distinctiune — ca in locu de timbrulu fostu pana acumu pe dopu de P. B. (Principal-Brunnen) va fi timbrarea cu F. K. (Fő kut.)

Comisiunea de cura 'si promite, cumuca prein acestu modu mai nou de sigilatu, de si manipulatia in aretat'a proportia de mai nainte e cevasi mai cu spese, va reusi mai lesne la scopu, fiinduca acestea Capacuri se voru trage déocamdata numai dein fabricele dela Nürnberg si Frankfurt, care póte nu se voru imita lesne in tempu mai delungatu — despre o parte, — cara de alta parte Capaculu acela alu mai intrebuintia si de alu doilea ar fi mai fara putintia — prin care unu falsificatu cu atatu mai siguru se póte incungiura.

Acésta otarire a comisiunei de cura a Borszékului se aduce in interesulu comunu la cunoscentia publica.

Csik-Somlyo 31. Ianuariu 1863.

S.-supremulu jude regescu cá presiedinte alu comisiunei.

4—8

ad Nrum 289 pol. CONCURSU.

Spre implinirea statiunilor vacante de docenti la scólele comunale romane din tienutulu acestui scaunu, se escrie concursulu pana in 30. Martie s. v. 1863.

1. Pentru scól'a impreunata a comuneloru Valca Zsodanului, Bicazu si Domucu, cu salariulu in bani gata 137 fl. v. a., cortelu liberu si lemne de ajunsu, si una gradinutia.

2. Pentru scól'a comunala in Tölgyes (Tulghiesiu) cu salariulu in in bani gata de 120 fl. v. a., cortelu liberu si lemne de ajunsu, si una gradinutia.

3. Pentru scól'a comunala in Corbu (Hollo) cu salariulu in bani gata de 130 fl. v. a., cortelu liberu, lemne de ajunsu si una gradina de 1000 stangini cuadrate

4. Pentru scól'a comunala in Bilboru (Belbor) cu salariulu in bani gata de 100 fl. v. a., cortelu liberu si lemne de ajunsu.

Pentru scól'a comunala in Siermasiu (Gyo. Salamás) cu salariulu in bani gata de 120 fl. v. a., cortelu liberu si lemne de ajunsu.

6. Pentru scól'a comunala in Varvizu (Gyo. Várhegy) cu salariulu anualu in bani gata de 120 fl. v. a., 15 mertic trans. de cucuruзу, 15 de secara, cortelu liberu si lemne.

7. Pentru scól'a comunala in Vosilab (Gyó. Vasláb) cu salariulu anualu de 120 fl. v. a., cortelu liberu si lemne de ajunsu.

Competitorii la aceste statiuni de docente au de asi adresa suplicele loru bine instruite pana in 30. Martie s. v. a. c. la acestu oficiolatu scaunalu dein Csik-Somlyó, de unde celoru mai apti li se va tramite denumire. Docenti denumiti voru fi unu anu numai provisorii, cara aratandu in acestu timpu stradania indestulitorie si purtari bune, se voru intari in aceleasi statiuni definitivu. Se mai observa si aceea, ca salariile susu aratate la timpulu seu si dupa giurstari inca se voru mai imbunatati.

Csik-Somlyó in 13. Ianuariu 1863.

Dela oficiolatu scaunalu.

8. Totodata se escrie concursu si pentru docente la scóla din Nagy-Kászon, cu salariu de 269 fl. v. a., cortelu liberu si lemne. Competitorii voru tramite documentele cá si cei de susu la oficiolatu din Csik-Somlyo. Ludovicu Grauru m. p., comisariu scolasticu pentru scólele romane.

2—3

Cursurile la bursa in 3. Martiu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 49 cr. v. a
Augsburg	—	—	115 „ — „
London	—	—	115 „ 60 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 80 „
Obligatiile metalice vechi de 5 ‰	—	—	75 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	812 „ — „
„ creditului	—	—	220 „ — „

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.